

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Rozdział I.

Słowniczek terminów i definicji

§ 1. Ilekroć mowa o:

- 1) ustawie należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 2) Centrum - należy przez to rozumieć Bydgoskie Centrum Informacji;
- 3) Kierownika jednostki - należy przez to rozumieć dyrektora Bydgoskiego Centrum Informacji;
- 4) dziecku/młodzieży/małoletnim - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 5) krzywdzeniu dziecka - należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbanie przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu Urzędu;
- 6) pracownikach/personelu - należy przez to rozumieć każdego pracownika Centrum bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia itp.), współpracownika, stażystę, wolontariusza, praktykanta lub inną osobę, która z racji pełnionej funkcji lub zadań w Centrum ma kontakt z dziećmi;
- 7) opiece dziecka - należy przez to rozumieć rodzica lub opiekuna prawnego, a także rodzica zastępczego;
- 8) osobie odpowiedzialnej za Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Centrum - to należy rozumieć osobę wyznaczoną przez Kierownika jednostki;
- 9) danych osobowych dziecka - należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

§ 2. Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnić można 4 formy krzywdzenia osoby małoletniej:

- 1) **Przemoc fizyczną** – przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową;
 - a) zauważalne symptomy przemocy fizycznej:
 - ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
 - okrągłe punktowe poparzenia,
 - opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
 - siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka,

- b) pośrednio obserwowane zachowanie dziecka:
- niechęć, lęk przed rozebraniem się,
 - lęk przed dotykaniem drugiej osoby,
 - strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
 - nadmierna apatia lub agresja,
 - noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.
- 2) **Przemoc psychiczną** – chroniczna, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania;
- a) formy przemocy psychicznej:
- niedostępność emocjonalna
 - zaniedbywanie emocjonalne
 - relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu
 - nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem
 - niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem;
- b) objawy przemocy psychicznej:
- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
 - psychosomatyczne (bóle jelitowo-żołądkowe, bóle i zawroty głowy),
 - moczenie i zanieczyszczanie się,
 - bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
 - brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
 - depresja, fobie, lęki,
 - zachowanie destrukcyjne,
 - kłopoty z kontrolą emocji,
 - poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
 - problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób;
- 3) **Zaniedbywanie** – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka;
- a) objawy zaniedbania:
- częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
 - wagarowanie,
 - brak przyborów szkolnych,
 - ubiór nieadekwatny do pory roku,
 - niedożywienie,
 - zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nielezione choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
 - pozostawianie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci),
 - niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
 - apatia, bierność.

- 4) **Wykorzystywanie seksualne** – wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi bądź obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli osoby te ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

Rozdział II.

Zakres Standardów ochrony małoletnich w Centrum

§ 3. 1. Standardy ochrony małoletnich to zasady dotyczące ochrony dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy.

2. Standardy ochrony małoletnich określają:

- 1) zasady bezpiecznej relacji w Centrum między małoletnim a personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) procedurę podejmowania interwencji i składania zawiadomień w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) zasady aktualizacji standardów oraz sposób ich udostępnienia;
- 4) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za stosowanie standardów w Centrum;
- 5) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi;
- 6) korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;

Rozdział III.

Zasady bezpiecznych relacji w Centrum z małoletnimi

§ 4. 1. Pracownicy Centrum traktują małoletnich z szacunkiem oraz uwzględniają ich godność i indywidualne potrzeby.

2. Komunikaty bądź działania pracowników wobec małoletnich powinny być adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.

3. W komunikacji z dziećmi pracownicy zachowują cierpliwość i szacunek.

4. Pracownicy powinni poinformować dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć personelowi.

5. Pracownicy szanują prawo dziecka do prywatności.

6. Pracownikom nie wolno:

- 1) utrzymywać wizerunku dziecka dla potrzeb prywatnych (np. filmować, nagrywać głos, fotografować).
- 2) proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci;
- 3) wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego opiekunów;
- 4) stosować działań przemocowych wobec małoletnich.

7. Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu jeśli:

- 1) jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie np. ze względu na strach, smutek, tęsknotę za opiekunem itp.;
- 2) jest ochroną przed upadkiem, atakiem lub inną szczególną sytuacją np. w sytuacji napadu złości i fizycznej agresji oraz zachowań zagrażających dziecku lub innym dzieciom;

8. Kontakt pracowników z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych, opiekuńczych lub wychowawczych.

§ 4.2. Małoletni mają obowiązek:

- 1) przestrzegać zasad kultury zachowania oraz bezpieczeństwa;
- 2) słuchać i reagować na polecenia personelu;
- 3) szanować mienie, zachowywać porządek i czystość;
- 4) szanować prawa innych;
- 5) akceptować wzajemną indywidualność;
- 6) przestrzegać zakazu opuszczania miejsca bez zgody pracowników;
- 7) informować o oczekiwaniach, potrzebach, problemach i niebezpieczeństwach.

Rozdział IV.

Procedura podejmowania interwencji i składania zawiadomień

§ 5. 1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na zachowanie dzieci i w przypadku zaobserwowania niepokojących symptomów krzywdzenia lub powzięciu informacji o krzywdzeniu małoletniego, pracownik ma obowiązek:

- 1) wezwać pogotowie, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała wymagające interwencji medycznej;
- 2) poinformować Kierownika jednostki lub wyznaczoną przez niego osobę o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego;
- 3) sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego.

2. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszych „Standardów”.

3. Kierownik jednostki lub wyznaczona przez niego osoba o zaistniałej sytuacji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (np. prokuratury, policji, sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty”) w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.

4. Po poinformowaniu opiekunów o ww. czynnościach, Kierownik jednostki lub wyznaczona przez niego osoba składa odpowiednie zawiadomienie na piśmie do odpowiedniej instytucji.

5. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego Kierownik jednostki lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

6. W przypadku każdej interwencji związanej z krzywdzeniem dziecka, pracownicy Centrum mają obowiązek zachować tajemnicę, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział V.

Zasady aktualizacji standardów oraz sposób ich udostępniania

§ 6. 1. Wdrażanie działań dotyczących „Standardów ochrony małoletnich” podlega okresowej analizie i w miarę potrzeb modyfikacji.

2. Osoba wyznaczona, co najmniej raz na dwa lata dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb, zgodności z przepisami oraz proponuje konieczne zmiany.
3. Z przeprowadzonej oceny sporządzany jest pisemny protokół.

§ 7.1 Małoletni oraz ich opiekunowie zostają poinformowani o obowiązujących w Centrum Standardach Ochrony Małoletnich.

2. Rodzice małoletnich odbywających praktyki szkolne w Centrum potwierdzają pisemnie zapoznanie się ze „Standardami” (zał. nr 1)

Rozdział VI.

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu i przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach lub udzielenie wsparcia

§ 8. 1. Za przygotowanie pracowników do stosowania standardów oraz zasad i procedur opisanych w „Standardach” odpowiada Kierownik jednostki lub osoba przez niego wyznaczona.

2. Zadania osoby, o której mowa w ust. 1:

- 1) przekazuje do zapoznania się pracownikom „Standardy ochrony małoletnich”;
- 2) ewidencjonuje oświadczenia o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania zapisów „Standardów ochrony małoletnich” szczególnie przez pracowników bezpośrednio organizujących praktyki szkolne oraz organizujący rejsy lub spacerzy z przewodnikiem z udziałem dzieci;
- 3) przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzenia dziecka i podejmuje stosowne czynności;
- 4) prowadzi niezbędną dokumentację, w tym:
 - kartę interwencji - załącznik nr 2
 - rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji – załącznik nr 3,
 - spis ważnych telefonów i adresów, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie – załącznik nr 4

Rozdział VII.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 9. 1. Małoletni mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do innych małoletnich, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, szanować cudzą własność oraz informować pracowników Urzędu o wszelkich formach agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej.

2. Małoletni powinni, w miarę możliwości, zapobiegać aktom agresji i wandalizmu oraz wspierać osoby dotknięte przemocą.

3. Małoletnim nie wolno posiadać żadnej broni, noży i innych ostrych narzędzi, oraz substancji zabronionych (np. papierosów i e-papierosów, alkoholu, substancji psychoaktywnych, napojów energetycznych).

4. Małoletnim nie wolno utrzymywać wizerunku ani nagrywać innych osób.

5. W relacjach między małoletnimi niedozwolone jest stosowanie agresji fizycznej, słownej i psychicznej.

Rozdział VIII.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 10. 1. Bydgoskie Centrum Informacji nie zapewnia dzieciom dostępu do Internetu.

2. Infrastruktura sieciowa Bydgoskiego Centrum Informacji nie umożliwia małoletnim dostępu do Internetu.

Bydgoszcz, data

**Oświadczenie o zaznajomieniu się i przyjęciu do stosowaniu Standardów ochrony
małoletnich obowiązujących w Bydgoskim Centrum Informacji**

.....
*Imię i nazwisko rodzica /pracownika**

Ja, niżej podpisana(-y) rodzic dziecka*
...../pracownik* (forma zatrudnienia – np. umowa
zlecenia, stażysta itp.) oświadczam, iż w całości zapoznałam(-em) się z dokumentem „Standardy
ochrony małoletnich” w Bydgoskim Centrum Informacji i zobowiązuję się do przestrzegania ustalonych
standardów oraz stosowania zasad i procedur.

.....
(podpis)

*niepotrzebne skreślić

Karta interwencji

1. Numer karty:/.... rok
2. Data założenia karty:
3. Imię i nazwisko dziecka:
4. Data urodzenia dziecka:
5. Adres zamieszkania dziecka:
6. Przyczyna interwencji, forma krzywdzenia:
.....
.....
7. Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu dziecka:
.....
.....
8. Data i opis podjętych działań:
.....
.....

9. Spotkanie z rodzicami/opiekunami dziecka:

data	opis spotkania	podpisy osób uczestniczących w spotkaniu

10. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe):

- 1) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
- 2) inny rodzaj interwencji (jaki?)
.....

11. Dane dotyczące zawiadomienia (nazwa organu i data):

data	nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję

Załącznik nr 3 do Standardów ochrony małoletnich:

Rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji

Rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji

lp.	data	przedmiot	kogo dotyczy	kto zgłosił	numer karty interwencji

Ważne telefony i adresy, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie

Institucje i organizacje na terenie Bydgoszczy świadczące pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie:

L.P.	Nazwa instytucji	Adres instytucji	Numer telefonu
1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Toruńska 272	52 375-33-82
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Ogrodowa 9	52 325 44 10
		Fordon ul. J. Porazińskiej 9	52 343 66 44
3.	MOPS- dział wsparcia rodziny i asysty rodzinnej	ul. Toruńska 272	52 330 12 68
4.	Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy	Chodkiewicza 32	52 475 12 50
		Fordon ul. Wyzwolenia 122	52 525 58 59
5.	Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie	ul. Dunikowskiego 2	52 361 12 49
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Bydgoszczy	ul. Jana III Sobieskiego 10	52 322 52 06
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Bydgoszczy	ul. Gawędy 5 (Fordon)	52 322 80 32
8.	Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki "BORPA"	ul. Bernadra Śliwińskiego 12	52 375 54 05
		Fordon - ul. J. Porazińskiej 9	52 344 52 82
9.	Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy	ul. Sułkowskiego 58A	52 372 11 82
10.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych	ul. Sułkowskiego 58A	52 372 13 40
11.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	ul. Sułkowskiego 58A	52 372 18 81
12.	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	ul. Karłowicza	52 321 35 00
13.	Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Bydgoszczy	ul. Połczyńska 3	664 664 377